శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమద్వరవరమునే నమః

దేవరాజగురువు (ఎఱుమ్బియప్పా) అనుగ్రహించిన

శ్రీశైలాష్టకమ్ - సవ్యాఖ్యానం

ఎఱుమ్బియప్పా తనియన్

సౌమ్యజామాతృయోగీంద్ర చరణాంబుజషట్పదమ్ ।
దేవరాజగురుం వందే దివ్యజ్ఞాన ప్రదం శుభమ్ ॥

1. శేషః శ్రీమానజని హి పురా సౌమ్యజామాతృయోగీ
భోగీభూత స్తదను భగవాన్ రాఘవస్యానుజన్మా ।
భూత్వా భవ్యో వరవరముని ర్భూయసా భాసమానో
రక్షత్వస్మాన్ రఘుకులపతే రాశ్రితో భద్రపీఠమ్ ॥

సౌమ్యజామాతృయోగీ = మణవాళమహామునులు, పురా = పూర్వం, శ్రీమాన్= కైంకర్యలక్ష్మితో కూడిన, శేషః = ఆదిశేషులుగా, అజని హి = పుట్టారు కదా, భోగీ = (ఆ) ఆదిశేషులే, తదను = తరువాత, భగవాన్ = కైంకర్య శ్రీతో కూడిన, రాఘవస్య = శ్రీరాముని, అనుజన్మా = అనుజుడైన లక్ష్మణునిగా, (ఇళైయపెరుమాళ్‌గా), భూతః = అవతరించాడు, తరువాత, భవ్యః = ఆశ్రితసులభులైన, వరవరమునిః = మణవాళమహామునులుగా, భూత్వా = అవతరించి, రఘుకులపతేః = శ్రీరాముని, భద్రపీఠం = భద్రాసనాన్ని, ఆశ్రితః = ఆశ్రయించినవారై, భూయసా = మిక్కిలి, భాసమానః = వెలుగుతున్నవారై, అస్మాన్= మనలను, రక్షతు = రక్షించాలి.

ఈ మణవాళమహామునులే పూర్వం కృతయుగంలో ఆదిశేషులుగా అవతరించి భగవానునకు సకలవిధకైంకర్యాలను చేశారు. ఆ తరువాత శ్రీరామచంద్ర కైంకర్యలక్ష్మితో కూడిన లక్ష్మణునిగా అవతరించారు. ఆ పిమ్మట ఆశ్రితసులభులైన శ్రీవరవరమునులుగా అవతరించారు. అటువంటి శ్రీవరవరమునులు మా ఇంటిలోని ఆరాధనామూర్తి అయిన శ్రీరామచంద్రుడు

వేంచేసి ఉండే భద్రాసనాన్ని ఆశ్రయించి, గొప్పగా ప్రకాశిస్తూ మమ్ములను రక్షించాలి - అని భావం.

ఈ శ్లోకంలో ప్రస్తావింపబడిన ఐతిహ్యం శ్రీమణవాళమహామునుల అవతార వైభవాన్ని తెలిపే యతీంద్ర ప్రవణప్రభావమనే సంప్రదాయగ్రంథంలో ఈవిధంగా ఉన్నది.

శ్రీవరవరమునులు ఉత్తమాశ్రమాన్ని స్వీకరించి, శ్రీరంగంలో శ్రీవైష్ణవ సంప్రదాయ ప్రచార నిర్వహణను చేస్తున్న సమయంలో, ఘటికాచలక్షేత్రానికి (షోళింగర్) దగ్గరలో ఉండే **"ఎఱుమ్బి"** అనే గ్రామంలో నివసించే గొప్ప విద్వాంసులైన దేవరాజగురువు (ఎఱుమ్బియప్పా) ఒకసారి శ్రీరంగనాథుని సేవించాలనే ఉద్దేశ్యంతో శ్రీరంగానికి విచ్చేశారు. శ్రీరంగనాథుని దర్శనం చేసికొన్న తరువాత, అక్కడనే ఉండే పెరియ కన్దాడై అణ్ణన్ అనే ఆచార్యులు తమకు ఆప్తబంధువు అయినందువల్ల, వారి ఇంటికి వెళ్ళి భుజించారు. అప్పటికే దేవరాజగురువు శ్రీవరవరమునుల గొప్పతనాన్ని కర్ణాకర్ణిగా విని ఉన్నందున, వారిని సేవించాలని వారి సన్నిధికి వెళ్ళారు. శ్రీమణవాళమహామునులు కూడా దేవరాజగురువు గొప్ప విద్వాంసులని తెలిసి తిరువాయ్మొழிప్రబంధంలోని **"ఉయర్వఱ ఉయర్నలమ్"** అనే మొదటి దశక ప్రవేశాన్ని (అవతారికను) చాలా మధురంగా వారిముందు ఉపన్యసించారు. వారి శ్రీసూక్తివైభవాన్ని ఆలకించిన దేవరాజగురువు చాలా ఆశ్చర్యపడి "జీయర్‌కు తమిళంలో తప్ప సంస్కృతంలో పరిచయం లేదు''- అని పూర్వం విన్నాను. కాని, వీరు ఉభయవేదాంతాలలో చాలా నిపుణులుగా ఉన్నారే!'' అని చాలా సంతోషించారు. అపుడు శ్రీవరవరమునులు తమ మఠంలో భుజించవలసినదిగా దేవరాజగురువును ప్రార్థించగా, దేవరాజగురువు **"యత్యన్నం యతిపాత్రస్థం యతినా ప్రేషితం చ యత్, అన్నత్రయం న భోక్తవ్యం భుక్త్వా చాంద్రాయణం చరేత్"** (యతి పెట్టిన అన్నం, యతిపాత్రలో ఉండే అన్నం, యతి పంపిన అన్నం - అనే ఈ మూడు భుజించ రానివి. ఒకవేళ వాటిని భుజిస్తే ప్రాయశ్చిత్తంగా చాంద్రాయణ వ్రతాన్ని అనుష్ఠించాలి) అనే సామాన్యశాస్త్రంలోని నిషేధాన్ని మాత్రమే దృష్టిలో పెట్టుకొని, శ్రీవరవరమునుల విషయంలో విశిష్టధర్మం పాటించడం తగినది- అని గుర్తించలేక, **"పోనకమ్ శెయ్ద శేదమ్ తరువరేల్ పునిదమన్రే"** (భాగవతులు తాము భుజించిన ప్రసాదశేషాన్ని

అనుగ్రహించడం అలభ్యలాభమే. దానిని వారు ఒకవేళ అనుగ్రహిస్తే అది చాలా పావనం) అనే విశేష శాస్త్రాన్ని తెలియకపోవడంచేత జీయర్ శ్రీపాదాలను ఆశ్రయించకుండా, వారి మాటను తిరస్కరించి, తమ ఊరికి తిరిగి వెళ్ళిపోయారు.

మరునాడు యథాప్రాతఃకాల నిత్యానుష్ఠానాన్ని ముగించుకొని తాము ఆరాధించే శ్రీరామచంద్రమూర్తి అర్చారూపం వేంచేసి ఉండే కోవెల తలుపులను తెరవాలని చూడగా, ఏవిధంగా ఎంతగా ప్రయత్నించినా ఆ తలుపులు తెరచుకోలేదు. అపుడు దేవరాజగురువు చాలా దుఃఖించి, భగవదారాధనను చేయలేక పోయినందువల్ల భుజించకుండా, ఉపవసించి, కన్నులు మూసికొని ఉండిపోయారు. ఆనాటిరాత్రి శ్రీరామచంద్రమూర్తి ఆ దేవరాజగురువుల ఆరాధనలోని అర్చామూర్తి అయిన శ్రీరామచంద్రుడు దేవరాజగురువులతో శ్రీవరవరమునుల శ్రీపాదాలలో మీరు అపచారం చేసి వచ్చారు. శ్రీనారదభగవానుల ఉత్పత్తిని గూర్చి మీరు వినలేదా! శ్రీవరవరమునుల శ్రీపాదాలను ఆశ్రయించి, ఆపరాధక్షామణాన్ని చేసికొంటే తప్ప మీ చేతులద్వారా మేము తిరువారాధనను స్వీకరించబోము. వెంటనే వెళ్ళండి'' అని ఆజ్ఞాపించాడు. ఎఱుమ్బియప్పా తటాలున మేలుకొని, చాలా ఆశ్చర్యపడి, తమకు వచ్చిన స్వప్నాన్ని నమ్ముతూ, అపుడే శ్రీరంగానికి బయలుదేరారు. **"అంకే కవేరకన్యాయాః తుంగే భువనమంగళే, రంగే ధామ్ని సుఖాసీనం వందే వరవరం మునిమ్"** (కావేరీనదిమధ్యలో, ఉన్నతం అయినది, లోకాలకు శుభాలను కల్గించేది అయిన శ్రీరంగమనే దివ్యదేశంలో సుఖంగా వేంచేసి ఉండే శ్రీవరవరమునులను సేవిస్తున్నాను) అని తమ మనస్సులో అనుసంధించుకొంటూ వెళ్ళారు. శ్రీరంగానికి దేవరాజగురువులు చేరేటప్పటికి శ్రీవరవరమునులు శ్రీరంగనాథుని ఆలయానికి వేంచేసే సమయం. దేవరాజగురువు శ్రీవరవరమునులను సేవించి, అత్యాదరంతో **"దండవత్ ప్రణమేద్భూమౌ ఉపేత్య గురు మన్వహమ్"** (ప్రతిదినం ఆచార్యుని దగ్గరకుపోయి భూమిపై పడి సాష్టాంగదండప్రణామాన్ని చేయాలి) అనే నియమాన్ని పాటిస్తూ సాష్టాంగపడి, నిలువగా, వరవరమునులుకూడా **"లోచనాభ్యాం పిబన్నివ"** (రెండు నేత్రాలలో పానం చేస్తున్నట్లు) అనే రీతిలో వీరిని చల్లగా కటాక్షించారు. ఆ తరువాత దేవరాజగురువుల ప్రార్థనపై **"ఆత్మలాభాత్ పరం కించిదన్యన్నాస్తి"** అని తలచి, వారిని తమ శిష్యులుగా స్వీకరించారు.

యతీంద్రప్రవణ ప్రభావమనే శ్రీవరవరమునుల చరిత్రను తెలిపే గ్రంథంలో ఈ సందర్భాన్ని సూచించే ఈక్రింది శ్లోకంకూడా ఉన్నది.- **"భూత్వా భవ్యోవరవర**

మునిః భోగినాం సార్వభౌమః శ్రీమద్రంగే వసతి విజయీ విశ్వసంరక్షణార్థమ్, తత్త్వం గంతుం వ్రజ శరణ మిత్యాదిశ ద్రాఘవోஉయం స్వప్నే సోஉయం వరవరగురుః సంశ్రయో మాదృశానామ్" (సర్పాల సార్వభౌముడైన ఆదిశేషులు (తిరువనన్దాழ్వాన్) ఆశ్రితసులభులైన వరవరమునులుగా అవతరించి, లోకాలను రక్షించడంకోసం నిత్యశ్రీతో కూడిన శ్రీరంగంలో వర్ధిల్లుతూ వేంచేసి ఉన్నారు. అటువంటి శ్రీరవరమునులను తత్త్వార్థాలను తెలిసికోవడంకోసం శరణంగా ఆశ్రయించు- అని నన్ను శ్రీరామచంద్రుడు స్వప్నంలో నియమించాడు. అటువంటి ఈ మణవాళ మహామునులు మావంటివారికి ప్రాప్యభూతులు.)

శ్రీవాధూల వీరరాఘవాచార్య ప్రణీతమైన శ్రీవరవరముని సుచరిత చషకమనే కృతిలో ఈ ఉదంతం "వాత్స్యే దేవాధిరాజే వరదగురువరై స్సాక మాగత్య దృష్ట్వా స్మేరస్వాంతేஉపి భాగ్యవ్యతికర విరహాత్ క్షేమ మప్రాప్య యాతే, స్వార్చ్యశ్రీజానకీశప్రబలనియమనేనాభిముఖ్యాదుపేతే, స్ప్రీతైః స్వైః దృష్టి పాతైః ఘనతరకరుణాసారవర్షం వవర్ష" అనే శ్లోకంలో ప్రస్తుతింపబడింది.

ఇక, శ్లోకంలోని కొన్ని విశేషార్థాలు సంగ్రహంగా విన్నవింపబడుతున్నాయి.

(శేషః శ్రీమాన్) - **"శ్రీమాన్"** అంటే సంపద కలవాడని అర్థం. ప్రకృతంలోని సంపద -ధనధాన్యాది లౌకిక సంపద కాదు. భగవత్కైంకర్యాన్ని సర్వకాల-సర్వదేశ-సర్వావస్థలలోను చేయగల్గడమనే సంపద మాత్రమే. భగవత్కైంకర్యం ఒక గొప్ప సంపద -అనే విషయం **"అంతరిక్షగతః శ్రీమాన్"** (అంతరిక్షంలో నిలచి ఉండే కైంకర్య శ్రీమంతుడైన విభీషణుడు) అని, **"స తు నాగవరః శ్రీమాన్"** (కైంకర్యం అనే లక్ష్మిని కల ఆ గజేంద్రుడు) అని, **"లక్ష్మణో లక్ష్మిసంపన్నః"** (కైంకర్య సంపదలో కూడుకొన్న లక్ష్మణుడు) అని మొదలైన ప్రయోగాలవల్ల స్పష్టం. ఆదిశేషులకు ఉండే ఈ కైంకర్యలక్ష్మిని **"శెన్డాల్ కుడైయామ్, ఇరున్దాల్ శిఙ్గాశనమామ్, నిన్డాల్ మరవడియామ్, నీళ్ కడలుళ్ ఎన్షుమ్ అణైయామ్ పూమ్ పట్టామ్ పుల్కు మణైయామ్ తిరుమాఱ్కరవు"** (ప్రయాణం చేసేటపుడు గొడుగుగా, కూర్చుంటే సింహాసనంగా, నిలచి ఉండేటపుడు పాదుకలుగా, విశాలసముద్రంలో నిత్యంగా శయ్యగా, పీతాంబరంగా, తలదిండుగా మారి ఆదిశేషులు భగవానునకు కైంకర్యం చేస్తారు) అనే సరోయోగి పాశురంవల్ల, దీని వివరణరూపమైన "నివాసశయ్యాసన **పాదుకాంశుకోపధానవర్షాతపకారణాదిభిః, శరీరభేదై స్తవ శేషతాం గతైః యథోచితం**

శేష ఇతీరితే జనైః" (నివాసం, శయ్య, ఆసనం, పాదుకలు, వస్త్రం, తలదిండు, ఎండవానల నుండి కాపాడే గొడుగు మొదలైన వాని వివిధ రూపాలలో నీకు కైంకర్యం యథోచితంగా చేసినందున శేషుడని పిలువబడేవాడు) అనే ఆళవన్దార్ స్తోత్రరత్నంలోని శ్లోకరత్నంవల్ల గ్రహించవచ్చు.

(భగవాన్ రాఘవస్యానుజన్మా)- కైంకర్యలక్ష్మితో కూడిన లక్ష్మణుడు- అనే విషయం- శ్రీరామాయణంలోని **"భవాం స్తు సహ వైదేహ్యా గిరిసానుషు రంస్యతే, అహం సర్వం కరిష్యామి, జాగ్రతః స్వపత శ్చ తే"** (నీవు పీతతోపాటు పర్వతసానువులలో విహరిస్తావు. అపుడు, నీవు మేల్కొని ఉన్నపుడు, నిద్రించేటపుడు అన్ని కైంకర్యాలను చేస్తాను) అనే లక్ష్మణుని మాటవల్ల స్పష్టపడుతున్నది. ఈ కైంకర్యంకూడా భగవదభిమతానుసారమే చేయాలని ఆశపడిన వైనం **"పరవానస్మి కాకుత్స్థ! త్వయి వర్షశతం స్థితే, స్వయం తు రుచిరే దేశే క్రియతా మితి మాం వద"** (శ్రీరామా! నూఱు సంవత్సరాలుకు అయినా నేను నీకు పరతంత్రుడనే. నీవే స్వయంగా నీకు ఇష్టమైన చోట పర్ణశాలను నిర్మించమని నన్ను ఆజ్ఞాపించు) అనే లక్ష్మణ సూక్తివల్ల బోధపడుతుంది.

ఈవిధంగా తిరువనన్దాళ్వాన్‌గా (ఆదిశేషులుగా), లక్ష్మణస్వామిగా అవతరించినవారే ఇపుడు శ్రీవరవరమునులుగా ప్రకాశిస్తున్నారు. ఆ ఆచార్యవర్యులు అర్చామూర్తిగా నా ఆరాధనలోని శ్రీరామచంద్రుడు వేంచేసి ఉండే భద్రపీఠాన్ని అలంకరించి, మమ్ములను రక్షించాలి- అని దేవరాజగురువులు ఆశపడిన వృత్తాంతం ఈశ్లోకంలో అనుసంధింపబడింది.

దేవరాజగురుప్రణీతమైన శ్రీవరవరముని శతకం అంతా మందాక్రాంతావృత్త నిబద్ధం. ప్రకృతశ్లోకం కూడా ఆ వృత్తంలోనే రచింపబడడం గమనించాలి.

**2. శ్రోతం ద్రావిడవేదభూరివివృతిం సౌమ్యోపయంతు ర్మునేః
ఉత్కంఠాఽస్తి మమైన మానయత తం తార్క్ష్యాశ్రయం మండపమ్।
ఆవిశ్వార్చక మూచివానితి ముదా నిశ్శేషలోకాన్వితః
రంగీ వత్సర మేకమేవ మశ్రుణోత్ వ్యక్తం యథోక్తక్రమాత్ ॥**

సౌమ్యోపయంతుః మునేః = శ్రీవరవరమునుల వల్ల, ద్రావిడవేద = ద్రావిడవేదంగా చెప్పబడే తిరువాయ్‌మొళ్ళి ప్రబంధానికి కల ఆఱాయిరప్పడి,

ఒన్బదినాయిరప్పడి, ఇరుపత్తునాలాయిరప్పడి, ఈడు ముప్పత్తాయిఱాయిరప్పడి, పన్నీరాయిరప్పడి- అనే అయిదు వ్యాఖ్యలలో, భూరివివృతిం = పెద్ద వ్యాఖ్యానం అయిన ఈడు ముప్పత్తాఱాయిరప్పడిని, శ్రోతుం = వినడానికి, మమ =నాకు, ఉత్కంఠా+అస్తి = ఉత్సుకత ఉన్నది, తమ్ ఏనమ్ = ఆ ఈ శ్రీవరవరమునులను, తార్క్ష్యాశ్రయం మండపమ్ = గరుడమండపానికి, ఆనయత = తీసికొనిరండి, ఇతి = అని, అర్చకమ్ ఆవిశ్య = అర్చకుని ఆవేశించి, రంగీ = శ్రీరంగనాథుడు, ఊచివాన్ = పలికాడు, యథోక్తక్రమాత్ = తాను చెప్పిన రీతిలోనే, ముదా = ఆనందంతో, నిశ్శేషలోకాన్వితః = అందఱు జనులతో కూడినవాడై, ఏకం వత్సర ఏవ = ఒక సంవత్సరకాలం, వ్యక్తం = వివరంగా, అశ్రుణోత్ = విన్నాడు.

ఈశ్లోకంలో **"శ్రీశైలేశదయాపాత్రమ్"** అనే తనియన్ శ్లోకావతరణకు సంబంధించిన ఐతిహ్యం ప్రస్తావింపబడుతున్నది. ఈ వృత్తాంతం యతీంద్రప్రవణ ప్రభావంతో ఈక్రింది విధంగా తెలుపబడింది.

"తతః కదాచిదానాయ తమేనం మునిపుంగవమ్, కృపయా సాధు సత్కృత్య చరణాబ్జసమర్పణాత్, దర్శయన్ దుర్గ్రహానర్థాన్ ద్రమిడోపనిషద్గిరామ్, సన్నిధౌ వ్యాకురుష్వేతి శశాస్యామరశాసనః" (తరువాత, ఒకానొక సమయంలో నిత్యసూరి పరిషన్నిర్వాహకుడైన శ్రీరంగనాథుడు సుప్రసిద్ధులైన శ్రీవరవరమునులను పిలిపించి, కృపతో తన శ్రీశఠారిని సమర్పించడం ద్వారా గౌరవించి, "మా సన్నిధిలో తిరువాయ్మొழி శ్రీసూక్తులలోని దుర్గ్రహాలైన అర్థాలను వివరించి, వ్యాఖ్యానించండి" అని నియమించాడు) -అనే రీతిలో శ్రీరంగనాథునకు పవిత్రోత్సవాలు జరిగే సమయంలో ఒకనాడు అక్కడ ఉన్నవారు అంతా పెద్ద సమూహంగా కూడి ఉండి, దర్శిస్తూ ఉండగా, మణవాళమహామునులు, వారి శిష్యులైన పూర్వాచార్యబృందం శ్రీరంగనాథునకు మంగళాశాసనం చేయడంకోసం వేంచేసినపుడు **"పలరడియార్ మున్బు అరుళిన పామ్బణైయప్పన్"** (తిరువాయ్-7-10-5) (పలువురు భక్తుల సమక్షంలో అనుగ్రహించిన ఆదిశేషశాయి అయిన స్వామి) అనే రీతిలో శ్రీరంగనాథుడు తన పరమకృపవల్ల, భగవద్రామానుజుల వైభవాన్ని తిరుక్కుఱుఙ్గుడి నమ్బి వ్యక్తం చేసినట్లే, శ్రీవరవరమునుల మహిమను ప్రకాశింపజేయాలని నిశ్చయించుకొన్నాడు. తానుకూడ శ్రీవరవరమునులకు శిష్యుడు కావడంకోసం, శ్రీవరవరమునులను ప్రత్యేకంగా ఆహ్వానించాడు. శ్రీశఠకోపాన్ని ప్రసాదించి,

"రేపటినుండి మా పెరియ తిరుమండపంలో "పెరియ వణ్కురుకూర్ నమ్బి" (గొప్ప ఉదారులైన, కురుకూర్‌లోని గుణపూర్ణులైన) నమ్మాళ్వార్లు అనుగ్రహించిన తిరువాయ్‌మొళ్ళి - ఈడు ముప్పత్తాఱాయిరప్పడిని మొదటినుండి నిర్వహించండి"- అని నియమించాడు. **"మంగళాయతనే రమ్యే రమ్యజామాతృయోగిరాట్, యుగపద్ద్రావిడామ్నాయవ్యాఖ్యానధ్యానకౌతుకీ"** (మంగళాలకు నిలయం అయిన శ్రీరంగంలో శ్రీమణవాళమహాముని ఒక్కసారి తిరువాయ్‌మొళ్ళి దివ్యప్రబంధ వ్యాఖ్యానాన్ని ప్రవచించడం కోసం, దాని అర్థధ్యానంలో సంతోషాన్ని కల్గిన వారయ్యారు) అని తలచి, శ్రీవరవరమునులు "ఈ విధంగా నన్ను శ్రీరంగనాథుడు ఆజ్ఞాపించాడు కదా!'' అని చాలా సంతోషించి, **"మహాన్ ప్రసాద ఇత్యస్య శాసనం శిరసా వహన్, తథైవ తత్ర వ్యాఖ్యాతుం తత్‌క్షణాదుపచక్రమే, శ్రీమతి శ్రీపతిః స్వామిమండపే మహతి స్వయమ్, తత్త్వం తస్య ప్రబంధస్య వ్యక్తం తేనైవ దర్శితమ్, శఠవైరిముఖైః శృణ్వన్ దేశికైః దివ్యదర్శనైః, అథ దివ్యమునే స్తస్య మహిమాన మమానుషమ్, అనుభూయేమ మాబాలగోపాల మఖిలో జనః, అమన్యత పరం ధన్య మాత్మానం తత్ర నిక్షిపన్"** (శ్రీరంగనాథుని దివ్యశాసనాన్ని మహాప్రసాదంగా శిరసా వహించి, ఆ నియమనానుసారం అక్కడ గరుడమండపంలో ఆ క్షణంలోనే, ఈడువ్యాఖ్యను ప్రవచించడానికి శ్రీవరవరమునులు ఉపక్రమించారు. శ్రియః పతి అయిన సర్వేశ్వరుడు చాలా విశాలమైనది, అందమైనది అయిన ఆ పెరియ తిరుమండపంలో తాను, తనతోపాటు నమ్మాళ్వార్ మొదలైన దివ్యసూరులతో పాటు, పూర్వాచార్య బృందంతో పాటు గొప్ప సభ చేసి, ఆ ప్రబంధానికి శ్రీవరవరమునులచేత సుస్పష్టంగా అనుగ్రహింపబడే తత్త్వార్థాలను వింటూ సంతోషించాడు. ఆ తరువాత ఆ బాలగోపాలం జనులంతా ఆ దివ్యముని అయిన శ్రీవరవరమునుల అతిమానుష మహిమను అనుభవించి, ఆగోష్ఠిలో అభినివేశాన్ని కలవారై, తమను ధన్యులుగా భావించారు) అని వర్ణించిన రీతిలో ఈడునుండి అయిదు వ్యాఖ్యానాలతో తిరువాయ్‌మొళ్ళి ప్రబంధానికి విశేషంగా అర్థాన్ని వివరించే రీతిని ఆనందం వెల్లివిరిసేటట్లుగా ఆలకించాలని దివ్యదేవేరులతో కలసి దివ్యసింహాసనంలో వేంచేసి ఉండి, ఆ చేరికను దర్శించి అనుభవించే **"అయర్వఱు అమరర్‌కళ్"** అయిన తిరువనన్దాళ్వాన్, గరుడాళ్వాన్, శ్రీవిష్వక్సేనులు మొదలైన నిత్యసూరులతో, **"వైకున్దత్తు మునివర్"** అయిన నమ్మాళ్వార్లు మొదలైన దివ్యసూరులతో, శ్రీరంగంలోని వేదవిదులైన సమస్త ఆలయ పరివారంతో, **"అణి**

యరజ్గన్ తిరుముత్ర్తుత్తు అడియార్" (అందమైన శ్రీరంగంలోని ఆలయద్వారం దగ్గర ఉండే దాసుల) తోపాటు గొప్ప సభగా వేంచేసి ఉండి, "రంగీ వత్సరమేక మేవ మశృణోత్ వ్యక్తం యథోక్తక్రమాత్" అనే రీతిలో ఒక సంవత్సరకాలం పాటు ఆలకించాడు.

3. శ్రీభూభ్యాం రంగనాథే శఠజిదుపనిషద్వ్యాక్రియాం శ్రోతుకామే
శేషః సంతోషయిష్యన్ వరవరమునితాం ప్రాప్య యో వర్తతేఽగ్రే ।
కాషాయశ్రీతులస్యంబుజమణిసుశిఖాయజ్ఞసూత్రత్రిదండైః
భాంతం శుభ్రోర్ధ్వపుండ్రం స్మర హృదయ! సదా కోశముద్రాంక హస్తమ్ ॥

శ్రీభూభ్యాం = శ్రీదేవి, భూదేవులనే ఇద్దఱు దేవేరులతో, రంగనాథే = శ్రీరంగనాథుడు, శఠజిత్+ఉపనిషత్ వ్యాక్రియాం = తిరువాయ్మొழి వ్యాఖ్యను, శ్రోతృకామే (సతి) = వినగోరినవాడు కాగా,యః =ఏ ఆదిశేషుడు, వరవరమునితాం= వరవరమునిరూపాన్ని, ప్రాప్య =పొంది, అగే = ముందు, వర్తతే= వేంచేసి ఉన్నారో, అటువంటివారు, కాషాయ = కాషాయాంబరం, శ్రీతులసి = తులసీపూసల మాల, అంబుజమణి = తామరపూసల మాల, సుశిఖా = చక్కని శిఖ, యజ్ఞసూత్ర = యజ్ఞోపవీతం, త్రిదండైః = త్రిదండం- అనే వీటితో, భాంతం= ప్రకాశిస్తున్నవారు, శుభ్ర=+ఊర్ధ్వపుండ్రం = తెల్లని ఊర్ధ్వపుండ్రాలను కల్గినవారు, కోశముద్ర+అంకహస్తం = ఒక చేతిలో శ్రీకోశాన్ని, వేఱొక చేతిలో వ్యాఖ్యాన ముద్రను గుర్తుగా కలవారైన శ్రీవరవరమునులను, హృదయ = ఓ హృదయమా! సదా = ఎల్లప్పుడు, స్మర = ధ్యానించు.

ఈడు వ్యాఖ్యానప్రవచనాన్ని అనుగ్రహించే శ్రీవరవరమునుల దివ్యమంగళ విగ్రహాన్ని భావికాలంకార, ఉదాత్తాలంకార ప్రక్రియలో మన కంటి ముందు దేవరాజగురువు సాక్షాత్కరింపచేస్తూ, ఆ రూపాన్ని ధ్యానించమని తమన మనస్సును ఉద్బోధించడం ద్వారా మనకు కూడా ఉపదేశాన్ని చేస్తున్నారు. "**వర్తతేఽగ్రే**" అనే ప్రయోగస్వారస్యాన్నిబట్టి శ్రీవరవరమునులు ఈడుకాలక్షేపాన్ని చేసే సందర్భాన్ని సేవిస్తూ దేవరాజగురువులు ఈ శ్లోకాన్ని ఆశువుగా చెప్పారని స్ఫురిస్తుంది.

(శ్రీభూభ్యామ్)- శ్రీరంగనాథుడు తన ఉభయదేవేరులతో కలసి తిరువాయ్మొழి ఈడు కాలక్షేపాన్ని ఆలకించడం ఆ గ్రంథవైలక్షణ్యానికి ప్రతీక.

"ఇన్బమ్ పయక్క" (తిరువాయ్-7-10-1) అనే దశకప్రవేశంలో నమ్బిళ్ళై- "వాల్మీకి భగవానుడు పాడిన శ్రీరామాయణాన్ని వినడంకోసం అయోధ్యలో శ్రీరాముడు తాను, తన సోదరులతో కలసి గొప్ప సభ చేసినట్లు, సర్వేశ్వరుడు తిరువాయ్‌మొழிని ఆలకించడంకోసం తిరువాఱన్‌విళై అనే దివ్యదేశంలో పర్యంక విద్యలో చెప్పిన రీతిలో ఆదిశేషునిపై శయనించి, దివ్యదేవేరితో, నిత్యపరిజనంతో కలసి వేంచేసి ఉన్నాడు'' అనే సూక్తి గమనార్హం. అంతేకాక వివరణం చివరలో కన్పించే **"శ్రీరామాయణత్తిఱ్కాట్టిల్ ఇదుక్కు వాశి-పాడినారే కేట్పిక్కైయుమ్, పాట్టుణ్డారే కేట్కైయుమాయిఱ్ఱు. "సీతాయా శ్చరితం మహత్" ఎన్నానిఱ్కచ్చెయ్‌దే, "కవిపాట్టుణ్డవళై ఒழிయ త్తనియే ఇరున్దిఱే కేట్టదు". పాడినాన్ వాల్మీకి భగవాన్; కేట్పిత్తారుమ్ కుశలవర్‌కళిఱే"** (శ్రీరామాయణం కంటే దీనికి వైలక్షణ్యం ఏమంటే - పాడినవారే వినిపించడం- పాశురాలకు విషభూతులైనవారు వినడం. **"సీతాయా శ్చరితం మహత్"** (సీతయొక్క గొప్ప చరిత్ర- అని అన్నా, ఆకథకు విషయ భూతురాలైన సీతను విడచి ఒంటరిగా ఉండి కదా శ్రీరాముడు శ్రీరామాయణాన్ని విన్నాడు. పాడినవాడు వాల్మీకి భగవానుడు. వినిపించిన వారు కుశలవులు కదా!) అనే సూక్తి కూడా భావ్యం. తిరువాయ్‌మొழிని ఆలకించిన సన్నివేశంకంటే ఈ ఈడును ఆలకించిన సన్నివేశం ఇంకా విలక్షణమైనది. తిరువాయ్‌మొழிని లక్ష్మీదేవితో మాత్రం కలిసి వినగా, దాని వ్యాఖ్యను ఇద్దఱు దేవేరులతో కలిసి **"శ్రీభూభ్యామ్''** అని అన్నట్లు అవధరించాడు కదా! ఈడు వ్యాఖ్యను వినాలి అనే భగవానుని మనోరథాన్ని ఈడేర్చడంకోసం సకల విధకైంకర్యాలను చేసి, శేషుడనే అన్వర్థనామాన్ని పొందిన ఆదిశేషుడే శ్రీవరవరమునులుగా అవతరించారు. ఆ రీతిలో ఈడు కాలక్షేపాన్ని అనుగ్రహించే సమయంలోని శ్రీవరవరమునుల మధురమైన రూపాన్ని ధ్యానించమని తమమనస్సుతో దేవరాజగురువు అంటున్నారు. **"తేశారుమ్ శిచ్చన్ అవన్ శీర్‌వడివై పేణుమవన్"** (తేజస్సు నిండుగా కల శిష్యుడు ఆచార్యుని దివ్యమంగళరూపాన్ని ఆదరించాలి) అనికదా ఉపదేశరత్తిన మాలైలోని శ్రీవరవరమునుల సూక్తి కూడా.

(కాషాయ... త్రిదండైః) -కాషాయవస్త్రం, శిఖాయజ్ఞోపవీతాలు, త్రిదండం, ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రాలు- ఇవన్నీ శ్రీవైష్ణవయతికి అసాధారణ చిహ్నాలు. **"ఉపవీతిన మూర్ధ్వపుండ్రవంతమ్, త్రిదండహస్తం.. శిఖయా శేఖరిణమ్"** (యజ్ఞోపవీతాన్ని,

ద్వాదశ, ఊర్ధ్వపుండ్రాలను కలవారు చేతిలో త్రిదండాన్ని కలవారు, శిఖతో విరాజిల్లేవారు) ఇత్యాదిగా గల శ్రీదేశికుల యతిరాజసప్తతిలోని సూక్తి స్మరణీయం. పూర్వదినచర్యలో దేవరాజగురువు శ్రీవరవరమునుల రూపాన్ని కీర్తిస్తూ- **"మృణాల తంతుసంతాన సంస్థానధవళత్విషా, శోభితం యజ్ఞసూత్రేణ నాభిబింబసనాభినా, అంభోజబీజమాలాభిర భిజాతభుజాంతరమ్, ఊర్ధ్వపుండ్రై రుపశ్లిష్ట ముచితస్థాన లక్షణైః, కాశ్మీరకేసరస్తోమకడారస్నిగ్ధరోచిషా, కాశేయేన సమింధానం స్కంధమూలావలంబినా"** (తెల్లని తామరతూడుల దారాల సమూహంవలె తెల్లని కాంతిని కల్గిన, నాభివరకువేలాడే యజ్ఞోపవీతంతో ప్రకాశించేవారు, తామరపూసల మాలలచే అలంకరింపబడ్డ అందమైన భుజాలతో, ఆ భుజాలమధ్య భాగం అయిన వక్షఃస్థలంతో అందమైన, లలాటాదిగా గల తగిన పన్నెండు స్థలాలలో శాస్త్రోక్తంగా ధరించిన ఊర్ధ్వపుండ్రాలతో వెలిగేవారు, కాశ్మీరకుంకుమపూల సమూహంవలె ఎఱ్ఱగా మెఱిసే, బాహువులలో ధరింపబడ్డ ఎఱ్ఱని పట్టు ఉత్తరీయాన్ని కలవారైన శ్రీవరవరమునులను). ఇత్యాదిగా పల్కిన సూక్తుల భావం అనుభావ్యం.

(కోశముద్రాంకహస్తమ్) - ఒక చేతిలో శ్రీకోశాన్ని, మఱొక చేతిలో **"ఉన్నిద్రపద్మసుభగా ముపదేశముద్రామ్"** (వికసించిన తామరవలె అందమైన ఉపదేశముద్రను) అని కీర్తించదగిన వ్యాఖ్యానముద్రతో ప్రకాశించే రూపాన్ని- అనిభావం.

4. కృపయా పరయా స రంగరాణ్మహిమానం మహతాం ప్రకాశయన్।
లులుభే స్వయమేవ చేతసా వరయోగిప్రవరస్య శిష్యతామ్ ॥

స రంగరాట్ = ఆ శ్రీరంగనాథుడు, కృపయా పరయా = పరమకృపతో, మహతాం = మహానుభావులకు, ప్రకాశయన్ = ప్రకాశింపజేస్తూ, స్వయమ్ ఏవ= స్వయంగానే, చేతసా = మనస్సుతో, వరయోగిప్రవరస్య = మణవాళమహా మునులకు, శిష్యతామ్ = తాను శిష్యుడై ఉండే స్థితిలో, లులుభే = గొప్ప లోభాన్ని (కోరికను) పొందాడు.

శ్రీవరవరమునుల మహిమను మహానుభావులకు అందఱికీ వ్యక్తం చేయదలచిన శ్రీరంగనాథుడు తాను స్వయంగా ఆ ఆచార్యవర్యులకు శిష్యుడు కావాలని గాఢంగా ఆశించాడు.

ఈ విషయాన్ని యతీంద్రప్రవణప్రభావం ఈక్రిందివిధంగా తెలుపుతున్నది-

"ఈవిధంగా ప్రారంభించిన ఈడు కాలక్షేపం ఒక సంవత్సరకాలం అక్కడ శ్రీరంగంలో ఈ నిర్విఘ్నంగా గడచింది ఆ కాలక్షేపం. పూర్తి కావచ్చే సమయంలో, ముందువలె అనంతగరుడ విష్వక్సేనాది నిత్యసూరులతో, శ్రీపరాంకుశ పరకాల యతివరాదిముక్తులతో పాటు వేంచేసి ఉండి, పెద్ద సభ చేసి, కాలక్షేపాన్ని విని **"పణ్ణార్ పాడల్"** (రాగాలతో పూర్ణమైన పాశురాలు) అని, **"శెవిక్కినియ శెఞ్జొల్"** (చెవులకు ఇంపైన తీయని పలుకులు) అని కీర్తింపబడే తిరువాయ్‌మొழிని చాలా ఆదరించాడు. శ్రీమణవాళమహామునులకు తీర్థాన్ని, ప్రసాదాన్ని, నిర్మాల్యాన్ని పరివట్టాన్ని, శ్రీశఠకోపాన్ని అనుగ్రహించిన తరువాత, అయిదు వ్యాఖ్యానాలతో తిరువాయ్‌మొழி ప్రబంధంలోని అపూర్వార్థాలను ప్రవచించిన రీతిని చూచి చాలా సంతోషించి, ఆ ఆనందాతిశయంచేత ఆ దివ్యప్రబంధ వ్యాఖ్యానవైభవాన్ని, శ్రీమణవాళమహామునుల వైభవాన్ని ప్రకాశింపజేయాలని తలచాడు. ఆ పనిని స్వయంగా తానే నిర్వహించాలని కూడా భావించాడు.

5. సమాప్తౌ గ్రంథస్య ప్రథితవివిధోపాయనచయే
పరం సజ్జీభూతే వరవరమునే రంఘ్రిసవిధే ।
హఠాద్బాలః కశ్చిత్ కుత ఇతి నిరస్తోఽప్యుపగతః
జగౌ రంగేశాఖ్యః పరిణతచతుర్హాయన ఇదమ్ ॥

గ్రంథస్య = తిరువాయ్‌మొழி ప్రబంధంయొక్క, సమాప్తౌ = పరిసమాప్తిలో, ప్రథిత = ప్రసిద్ధం అయిన, వివిధ =అనేక విధాలైన, ఉపాయనచయే = ఉపహారాల సమూహం, పరం = గొప్పగా, సజ్జీభూతే = సిద్ధం చేయబడినది కాగా, వరవరమునేః= శ్రీమణవాళమహామునుల, అంఘ్రిసవిధే = శ్రీపాదాల సమీపంలో, హఠాత్ = తటాలున, పరిణత చతుర్హాయనః =నాలుగేండ్ల వయస్సు నిండినవాడు, రంగేశాఖ్యః = రంగేశుడనే పేరును కలవాడైన, కశ్చిత్ బాలః = ఒకానొక బాలుడు, కుత ఇతి = ఎక్కడనుండో, నిరస్తః ఉపగతః అపి = సభలోనుండి బయటకు వచ్చి, దగ్గరకు సమీపించినవాడై, ఇదమ్ =దీనిని (**శ్రీశైలేశదయాపాత్రమ్"** అనే పద్యాన్ని), జగౌ = గానం చేశాడు.

కాలక్షేపం పూర్తి అయిన సమయంలో ఆచార్యసంభావన సమర్పించడం కోసం గొప్ప మంగళకర ద్రవ్యాలు సిద్ధం చేయబడినపుడు, ఆ సభలో హఠాత్తుగా

రంగేశుడనే పేరును కల నాలుగేండ్ల కుఱ్ఱవాడు ఎక్కడినుండో బయటకు వచ్చి, మణవాళమహామునులను సమీపించి "శ్రీశైలేశ" ఇత్యాది తనియన్ శ్లోకాన్ని గానం చేశాడు.

6. శ్రీమాన్ రంగేశ్వరో యద్వకుళధరవచోభాష్యసారార్థజాతం
శ్రుత్వా సౌమ్యోపయం తుః నివరచరణే చ్ఛాత్రభావం ప్రపన్నః ।
శ్రీశైలేశేతి పద్యం ఖగపతినిలయే మంటపే తత్సమాప్తౌ
ఉక్త్వాఽధ్యేతవ్యమేతన్నిఖిల నిజగృహేష్వాదిశ త్తత్తదాదౌ ॥

యత్ = ఏకారణంవల్ల, శ్రీమాన్ = లక్ష్మీసహితుడైన, రంగేశ్వరః = శ్రీరంగనాథుడు, వకుళధరవచోభాష్య = తిరువాయ్‌మొఴి వ్యాఖ్యానాలయొక్క, సార+అర్థజాతం = సారరూపంగా చెప్పదగిన అర్థసమూహాన్ని, శ్రుత్వా = ఆలకించి, తత్ సమాప్తౌ = ఆ కాలక్షేపం పూర్తి అయినపుడు, సౌమ్యోపయంతా మునివర చరణే= శ్రీమణవాళమహామునుల శ్రీపాదాలలో, ఛాత్రభావం=శిష్యత్వాన్ని, ప్రపన్నః= పొందినవాడై, ఖగపతినిలయే = గరుడాఴ్వాన్ సన్నిధిలోని, మంటపే = మంటపంలో, శ్రీశైలేశేతిపద్యం = "శ్రీశైలేశదయాపాత్రమ్" అనే శ్లోకాన్ని ఉక్త్వా = పల్కి, ఏతత్ = ఇతి, నిఖిలనిజగృహేషు = అందఱిచేత తమ తమ ఇండ్లలో, తత్+తత్+ఆదౌ = ఆయా శుభకార్యాల ఆరంభంలో, అధ్యేతవ్యం = అధ్యయనం చేయాలని, ఆదిశత్= ఆజ్ఞాపించాడు.

శఠకోపుల తిరువాయ్‌మొఴిప్రబంధానికి గల వ్యాఖ్యలలోని సారార్థాలను వినిన శ్రీరంగనాథుడు, చివరలో శ్రీవరవరమునులకు శిష్యుడై, గరుడమంటపంలో "శ్రీశైలేశదయాపాత్రమ్" అనే తనియన్ శ్లోకాన్ని పఠించి, ఆ శ్లోకాన్ని అందఱు తమ తమ ఇండ్లలో ఆయా కార్యాల ఆరంభంలో అనుసంధించాలనే కట్టడి చేశాడు. ముందు శ్లోకంలో, ఈ శ్లోకంలో చెప్పబడ్డ వృత్తాంతాన్ని యతీంద్రప్రవణప్రభావ గ్రంథం ఈవిధంగా ప్రస్తావించింది.

"ఆచార్యసంభావనను, ఏలాలవంగకర్పూరాదులను, తిరుప్పరివట్టాలను, ఫలాలను, వక్కతమలపాకులను పళ్ళాలలో సిద్ధం చేసినపుడు, అఴకియమణవాళ భట్టర్ అనే అర్చకుల కుమారుడు, అయిదు సంవత్సరాల వయస్సును కల రంగనాయకుడనే తిరునామాన్ని కల ఒక చిన్న కుఱ్ఱవాడు పళ్ళాలకు, పెరుమాళ్‌కు

మధ్యగా వచ్చి నిలిచాడు. అతనిని అందఱు ఆశ్చర్యంగా చూస్తూ, "నీవు వచ్చిన పని ఏమి?" అని ప్రశ్నించారు. అప్పుడాబాలుడు చేతులను జోడిస్తూ మొదటగా **"శ్రీశైలేశదయాపాత్రమ్"** అని అన్నాడు. తరువాత ఏమి? అని అడిగినపుడు **"ధీభక్త్యాదిగుణార్ణవమ్"** అని అన్నాడు. "ఇంకా చెప్పు" అని అనగా, **"యతీంద్ర ప్రవణమ్ వందే రమ్యజామాతరం మునిమ్"** అని పల్కి పరుగెత్తి పోయి అదృశ్య మయ్యాడు. సభలోని పెద్దలంతా ఆశ్చర్యపడ్డారు. శ్రీరంగనాథుడు అర్చక ముఖంగా ఆ శ్లోకాన్ని తాళపత్రంలో వ్రాయమని పల్కి, ఆ పత్రానికి పసుపునురాయించి, తన శ్రీపాదాల దగ్గర పెట్టమని ఆజ్ఞాపించాడు. ఆవిధంగానే చేసిన తరువాత ఆ తాళపత్రాన్ని ఆచార్యసంభావన సంభారాలున్న పళ్ళెంలో పెట్టించిన శ్రీరంగనాథుడు అప్పిళ్ళై అనే శ్రీవరవరమునుల శిష్యులను పిలచి, మీరు శ్రీవరవరమునులకు వాழ்త్తిరునామాన్ని చెప్పండి- అని ఆజ్ఞాపించాడు. అపుడు అప్పిళ్ళై -**"వాழ் తిరువాయ్మొழிప్పిళ్ళై"** అని ప్రారంభించి, **"మణవాళమామునియే! ఇన్న మొరు నూఱ్ఱాణ్డిరుమ్"** అని పలుకగా, శ్రీరంగనాథుడు వారిని ఎంతో ఆదరించి, అనుగ్రహించి, సత్కరించాడు. శ్రీరంగం, తిరుమల, కాంచీపురం మొదలైన దివ్యక్షేత్రాలలో అంతటా శ్రీసేనైముదలియార్ శ్రీముఖంగా- అనుసంధాన సమయాలలో ఎల్లప్పుడు శ్రీరంగనాథుడు అనుగ్రహించిన **"శ్రీశైలేశదయాపాత్రమ్"** అనే తనియన్‌తో ప్రబంధాధ్యయనాదులను ప్రారంభం చేయాలని, ప్రబంధాన్ని ముగించేటపుడు **"వాழ் తిరువాయ్మొழிప్పిళ్ళై"** అని ప్రారంభించి, **"మణవాళ మామునియే! ఇన్నమొరు నూఱ్ఱాణ్డిరుమ్"** అని అనుసంధించి పూర్తి చేయాలని- ఆజ్ఞాపించి పంపించాడు. ఆ తరువాత **వానమామలై రామానుజజీయర్, కన్దాడై అణ్ణన్, ఎఱుమ్బి అప్పా, ప్రతివాది భయంకరమ్ అణ్ణా** మొదలైన పెద్దలు తమ భక్త్యతిశయం వల్ల, తనియన్ శ్లోకాన్ని తిరుమంత్రార్థంగా యోజన చేసి, ఇది అందఱికీ ఉత్తారకం - అని సంతోషించారు.

ఈ శ్లోకంలో ప్రస్తుతమైన వృత్తాంతం శ్రీవాధూలవీరరాఘవాచార్య ప్రణీతమైన వరవరముని సుచరితచషకమనే లఘుకృతిలో **"ఏవంభూతం మునీంద్రం ధరణిజలధిజానాయకో రంగనాథః స్వస్మై భాష్యం శ్రుతీనాం వకుళధరమునేః వక్తు మాజ్ఞాపయత్ తమ్, సోఽయం సంవత్సరేణ ద్రమిడమయసుధాం రంగనాథాయ వర్షన్, శ్రీశైలేత్యాదిపద్యప్రవచనముఖతః తేన సంపూజితోఽభూత్"** అనే శ్లోకంలో ప్రస్తావింపబడింది.

7. వేదాదౌ పూర్వ ముక్త్వా హరిరితి సుజనో వక్తి పశ్చాద్యథోమి-
త్యేవం వక్తవ్య మేతత్ వకుళధరవచోనుశ్రవారంభకాలే ।
శ్రీశైలేశేతి పద్యం ప్రథమ మథ సతాం సంప్రదాయైకనిష్ఠైః
లక్ష్మీనాథేతి పద్యం స్వయమితి భగవానాదిశద్రంగనాథః ॥

వేదాదౌ = వేదాధ్యయన ప్రారంభంలో, పూర్వం =ముందుగా, యథా = ఏవిధంగా, సుజనః = సత్పురుషుడు, హరిః ఇతి = హరిః అని, ఉక్త్వా = పల్కి, పశ్చాత్ = పిమ్మట, ఓమ్ ఇతి = ఓమ్ అని, వక్తి = పల్కుతున్నాడో, ఏవం = ఈ రీతిలోనే, వకుళధరవచోనుశ్రవారంభకాలే = నమ్మాళ్వార్ల దివ్యప్రబంధాను సంధానప్రారంభకాలంలో, ఏతత్ = ఈ, "శ్రీశైలేశే"తిపద్యం = "శ్రీశైలేశదయా పాత్రమ్" అనే పద్యం, ప్రథమం = మొదటగా, సతాం సంప్రదాయైకనిష్ఠైః = సత్సంప్రదాయైకనిష్ఠులచేత, వక్తవ్యం= అనుసంధింపదగినది, అథ= తరువాత, "లక్ష్మీనాథ" ఇతి పద్యం = "లక్ష్మీనాథసమారంభామ్" అనేపద్యం వక్తవ్యం, ఇతి = అని, స్వయం =స్వయంగా, భగవాన్ రంగనాథః = భగవానుడైన శ్రీరంగనాథుడు, ఆదిశత్ = ఆదేశించాడు.

వేదాధ్యయన ప్రారంభంలో ముందుగా "హరిః" అనే పదాన్ని ఉచ్చరించి, తరువాత "ఓమ్" అని ఉచ్చరించడం వైదికసంప్రదాయం. అదే రీతిలో, సత్సంప్రదాయనిష్ఠులు ద్రావిడవేదంగా కీర్తింపబడే నమ్మాళ్వార్ల ప్రబంధాధ్యయన ప్రారంభంలో ముందుగా ఈ "శ్రీశైలేశదయాపాత్రమ్" ఇత్యాది తనియన్‌ను అనుసంధించి, తరువాత "లక్ష్మీనాథసమారంభమ్" అనే పద్యాన్ని అనుసంధించాలని భగవానుడైన శ్రీరంగనాథుడు స్వయంగా ఆదేశించాడు.

8. యద్వద్వక్తుం న యుక్తం ప్రణవహరిపదాభ్యంతరేఽన్యత్ పదం తత్
కృష్ణేత్యేతత్కదాచిన్మునిశతవచనైః వైదికైః బ్రహ్మనిష్ఠైః ।
తద్వద్రంగేశభక్తైః శమదమనియతైః సాధుభి స్తత్త్వవిద్భిః
వక్తుం యుక్తం కమధ్యే కపది నియతయోరేతయోః పద్య మన్యత్ ॥

యద్వత్ = ఏవిధంగా అయితే, ప్రణవహరిపద+అభ్యంతరే = ప్రణవానికి, ఓంకారానికి మధ్యలో, కృష్ణ ఇతి తత్ అన్యత్ పదం = "కృష్ణ ఇత్యాది వేఱొక పదం, మునిశతవచనైః = వందలాది మునుల వచనాలను ప్రమాణంగా కలవారు,

బ్రహ్మనిష్ఠైః = బ్రహ్మశబ్దవాచ్యం అయిన వేదాన్ని ప్రమాణంగాకల, వైదికైః = వైదికులచేత, వక్తుం = పల్కడం, న యుక్తం = తగినది కాదో, తద్వత్ = అదే రీతిలో, శమదమనియతైః = శమదమాదులచేత ఇంద్రియనిగ్రహాన్ని కలవారు, తత్త్వవిద్భిః = తత్త్వజ్ఞులైన, రంగేశభక్తైః = శ్రీరంగనాథుని భక్తులచేత, ఏతయోః పద్యయోః మధ్యే = "శ్రీశైలేశ" -"లక్ష్మీనాథ"ఇత్యాది రెండు తనియన్శ్లోకాల మధ్య, అన్యత్ పద్యం = వేఱొక శ్లోకాన్ని, వక్తుం = పల్కడం, న యుక్తం = తగినది కాదు.

ఏవిధంగా అయితే ఓంకారం -హరిపదాల ఉచ్చారణమధ్యలో వేఱొక పదాన్ని ఉచ్చరించడం వైదికసంప్రదాయనిష్ఠులకు తగినది కాదో, ఆవిధంగానే శమదమాదిసద్గుణ పూర్ణులు, తత్త్వజ్ఞులు అయిన శ్రీరంగనాథుని భక్తులు "శ్రీశైలేశ" అని, "లక్ష్మీనాథ" అని ప్రారంభం అయే రెండు తనియన్ శ్లోకాల అనుసంధానం మధ్యలో వేఱు ఏ శ్లోకాన్ని అనుసంధించడం ఉచితం కాదు.

శ్రీశైలేశేతి తనియన్ పద్యం ప్రణవార్థప్రకాశకం అనే అంశాన్ని శ్రీపిళ్లైలోకమ్ జీయర్ వ్యాఖ్యలో గమనించవచ్చు.

9. **శఠరిపు రేకఏవ కమలాపతిదివ్యకవిః**
మధురకవి ర్యథా చ శఠజిన్మునిముఖ్యకవిః ।
యతికులపుంగవస్య భువి రంగసుధాకవిరాట్
వరవరయోగినో వరదరాజకవి శ్చ తథా ॥

యథా= ఏవిధంగా, భువి = ఈలోకంలో, కమలాపతిదివ్యకవిః =శ్రియః పతియొక్క దివ్యకవి, శఠరిపుః ఏకః ఏవ = నమ్మాళ్వార్లు ఒక్కరే, మధుకవిః చ= మధుర కవికూడా, శఠజిన్మునిముఖ్యకవిః = నమ్మాళ్వార్లకు ముఖ్యకవియో, యతికులపుంగవస్య = భగవద్రామానుజులకు, రంగసుధాకవిరాట్ = తిరువరంగత్తముదనార్ ముఖ్యకవియో, తథా =ఆ విధంగానే, వరవరయోగినః = వరవరమునులకు, వరదరాజకవిః చ = దేవరాజగురువులనే కవికూడా, తథా = ఆ విధంగానే ముఖ్యకవి.

లోకంలో ఎంతోమంది కవులు భగవత్కీర్తనం చేసినా, భగవానుడైన శ్రియః పతియొక్క దివ్యకవిగా నమ్మాళ్వార్లు మాత్రమే ప్రసిద్ధిచెందారు. "తిరుమాలవన్

కవి" అని తమను తామే నిర్దేశించుకొన్నారు కదా ! ఆచార్య పారమ్యాన్ని అనుష్ఠించి, తమ ప్రబంధం అయిన కణ్ణినుణ్శిఱుత్తామ్బు ద్వారా వ్యక్తం చేసిన మధురకవులు నమ్మాళ్వార్లను స్తుతించిన కవులలో ప్రముఖులు. **"మధురకవి శొన్న శొల్"** అని వీరుకూడా తమను మధురకవిగా నిర్దేశించుకున్నారు. శ్రీరామానుజుల కవులలో మొట్టమొదటివారైన తిరువరంగత్తముదనార్ ముఖ్యులు. అందువల్లనే వీరికి **"అముదనార్"** అనే పేరు సార్థకం అయినది. ఈమూడు తిరునామాలు ప్రకృతానికి ఉదాహరణాలు. ఇక, ప్రస్తుత విషయం ఏమంటే - శ్రీవరవరమునులను స్తుతించినవారు ఎంతోమంది ఉన్నా, వారిలో దేవరాజగురువు అనబడే ఎఱుమ్బి యప్పా ముఖ్యులు. వీరు శ్రీవరవరమునుల విషయంగా శతకం, చంపూకావ్యం, నాటకం, దినచర్యాస్తోత్రం మొదలైన పలు కృతులను రచించి స్వాచార్యుల విషయంలో తమ ప్రావణ్యాతిశయాన్ని ప్రకటించుకొన్నారు. వీరి కవిత్వం వైదర్భీరీతిలో, ద్రాక్షాపాకాన్ని, శబ్ద మాధుర్యాన్ని, అర్థగాంభీర్యాన్ని కల్గి ఉంటుంది. శైలి చిన్న చిన్న పదాలతో, దీర్ఘసమాసాలు లేకుండా శ్రోతృజనాహ్లాద కరంగా ఉంటుంది.

శ్రీశైలాష్టకవివృతిః క్లుప్తా దాసేన శింగరార్యేణ ।
సారాసారజ్ఞానాం సేయం భవతాత్ ప్రమోదాయ ॥

